

Sbírka soudních rozhodnutí

STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA
NIILA JÄÄSKINENA
přednesené dne 11. července 2013¹

Věc C-262/12

**Association Vent De Colère! Fédération nationale, Alain Bruguier,
Jean-Pierre Le Gorgeu, Marie-Christine Piot, Eric Errec, Didier Wirth, Daniel Steinbach, Sabine
Servan-Schreiber, Philippe Rusch, Pierre Recher, Jean-Louis Moret, Didier Jocteur Monrozier proti
Ministre de l'Écologie, du Développement durable, des Transports et du Logement, Ministre de
l'Économie, des Finances et de l'Industrie**

[žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Conseil d'État (Francie)]

„Státní podpora — Článek 107 odst. 1 SFEU — Pojem ‚státní zásah nebo zásah ze státních prostředků‘ — Větrná energie — Povinnost výkupu za cenu, která převyšuje tržní cenu — Plná kompenzace — Judikatura ‚Preussen Elektra‘ — Příspěvky dlužné konečnými spotřebiteli elektřiny“

1. Projednávaná předběžná otázka, podaná Conseil d'État (Státní rada) (Francie), se týká výkladu pouze jednoho z kritérií zakládajících pojem „státní podpora“, a sice pojmu „státní zásah nebo zásah ze státních prostředků“ ve smyslu čl. 107 odst. 1 SFEU, a to v kontextu vnitřního trhu s elektřinou. Základem sporu v původním řízení je žaloba podaná ke Conseil d'État sdružením Vent de Colère! – Fédération nationale a jedenácti dalšími žalobci (dále jen „Vent de Colère a další“) proti dvěma ministerským vyhláškám, které stanovily podmínky výkupu elektřiny vyrobené v zařízeních využívajících mechanickou energii větru (dále jen „sporné vyhlášky“)².

2. Hlavní otázka položená Soudnímu dvoru se vztahuje ke způsobu financování kompenzace dodatečných nákladů uložených distributorům elektřiny vyrobené z větrné energie ve Francii z důvodu povinnosti výkupu této elektřiny za cenu, která převyšuje tržní cenu. Distributoři mají uvedenou povinnost na základě loi n° 2000-108, du 10 février 2000, relative à la modernisation et au développement du service public de l'électricité (zákon č. 2000-108 ze dne 10. února 2000 o modernizaci a rozvoji veřejné služby zásobování elektřinou)³. V souladu s tímto zákonem byly dodatečné náklady vyplývající z povinnosti výkupu předmětem kompenzace ze strany fondu veřejné služby výroby elektřiny, který je spravován Caisse des dépôts et des consignations (dále jen „CDC“) a financován z příspěvků dlužných výrobcí, dodavateli a distributory uvedenými v daném zákoně.

1 — Původní jazyk: francouzština.

2 — Vyhláška ministre de l'Écologie, de l'Énergie, du Développement durable et de l'Aménagement du territoire (ministr životního prostředí, energetiky, udržitelného rozvoje a územního plánování) ze dne 17. listopadu 2008, doplněná vyhláškou ministre de l'Économie, de l'Industrie et de l'Emploi (ministr hospodářství, průmyslu a zaměstnanosti) ze dne 23. prosince 2008 (JORF ze dne 13. prosince 2008, s. 19032).

3 — Právní základy daného mechanismu vyplývají postupně ze zákona č. 2000-108 ze dne 10. února 2000 o modernizaci a rozvoji veřejné služby zásobování elektřinou (JORF ze dne 11. února 2000, s. 2143). Na základě článku 10 uvedeného zákona zmocňuje nařízení č. 2001-410 (JORF ze dne 12. května 2001, s. 7543) zejména v článku 8 příslušné ministry ke stanovení výkupních sazeb elektřiny; tito ministři proto přijali sporné vyhlášky.

3. Mechanismus napadený před předkládajícím soudem, jenž vyplývá ze změny zákona č. 2000-108 (dále jen „pozměněný zákon č. 2000-108“)⁴, přitom nyní stanoví, že dodatečné náklady vyplývající z výše uvedené povinnosti výkupu jsou předmětem úplné kompenzace, jež je financována z příspěvků dlužných konečnými spotřebiteli elektřiny v tuzemsku. Žalobci v původním řízení se domnívají, že se jedná o státní podporu ve smyslu čl. 107 odst. 1 SFEU.

4. V důsledku toho musí Soudní dvůr na položenou otázku odpovědět s přihlédnutím k judikatuře týkající se jak mechanismů poskytovaných nepřímo prostřednictvím zřízení fondů nebo subjektů pověřených správou toků, které mohou být státní podporou ve smyslu čl. 107 odst. 1 SFEU⁵, tak podpůrných opatření financovaných prostřednictvím parafiskálních poplatků nebo povinných příspěvků⁶. Je třeba rovněž zdůraznit linii judikatury inspirovanou řešením přijatým Soudním dvorem ve věci *Preussen Elektra*⁷, ve které, jak uvedl generální advokát Jacobs, částky určené k financování systému podpory v odvětví obnovitelné energie neměl nikdy k dispozici veřejný orgán. Tyto částky ve skutečnosti nikdy neopustily soukromý sektor⁸.

I – Právní rámec

5. Systém financování napadený před Conseil d'État lze shrnout následovně.

A – Povinnost výkupu ve prospěch zařízení využívajících mechanickou energii větru

6. Podle článku 10 pozměněného zákona č. 2000-108 ti, kteří v tuzemsku vyrábějí elektřinu zejména v zařízeních na výrobu elektřiny, která využívají mechanickou energii větru a jsou umístěna v zóně rozvoje větrných elektráren⁹, využívají, pokud o to požádají a za podmínky, že sami splní určité povinnosti¹⁰, povinnosti výkupu takto vyrobené elektřiny.

7. Osobami, které mají uvedenou povinnost výkupu, jsou distributoři provozující síť, ke které je zařízení připojeno, a sice *Électricité de France* (dále jen „EDF“) a nezestátnění distributoři¹¹, kteří tuto elektřinu dodávají do jimi pokrytých oblastí. Provedení těchto ustanovení je realizováno uzavřením smlouvy o výkupu, která podléhá podmínkám stanoveným v zákoně¹². Podmínky výpočtu této sazby vyplývají ze vzorce vymezeného vyhláškou ministres chargés de l'économie et de l'énergie (ministr hospodářství a energetiky), přijatou na základě článku 8 nařízení č. 2001-410 ze dne 10. května 2001,

4 — Zákon č. 2000-108 byl změněn zejména zákonem č. 2003-8 ze dne 3. ledna 2003 (JORF ze dne 4. ledna 2003, s. 265) a zákonem č. 2005-781 ze dne 13. července 2005 (JORF ze dne 14. července 2005, s. 11570).

5 — Viz zejména rozsudky ze dne 2. února 1988, *van der Kooy a další v. Komise* (67/85, 68/85 a 70/85, Recueil, s. 219), týkající se zvýhodněného tarifu pro zemní plyn uplatňovaného v Nizozemsku pro zahradnictví ve vytápěných sklenících; ze dne 22. března 1977, *Steinike & Weinlig* (78/76, Recueil, s. 595), týkající se provádění státní politiky podpory vnitrostátního zemědělství, lesnictví a potravinářského průmyslu; ze dne 16. května 2002, *Francie v. Komise, zvaný „Stardust Marine“* (C-482/99, Recueil, s. I-4397), týkající se podpory textilního a oděvního odvětví; ze dne 20. listopadu 2003, *GEMO* (C-126/01, Recueil, s. I-13769), týkající se systému financování veřejné asanační služby poplatkem z nákupu masa; ze dne 17. července 2008, *Essent Netwerk Noord a další* (C-206/06, Sb. rozh. s. I-5497), týkající se mechanismu financování uvízlých nákladů na trhu s elektřinou v Nizozemsku.

6 — Rozsudek ze dne 2. července 1974, *Itálie v. Komise* (173/73, Recueil, s. 709).

7 — Rozsudek ze dne 13. března 2001 (C-379/98, Recueil, s. I-2099), týkající se povinnosti soukromých podniků vykupovat elektřinu z obnovitelných zdrojů. Viz rovněž rozsudky ze dne 15. července 2004, *Pearle a další* (C-345/02, Sb. rozh. s. I-7139), týkající se financování reklamní kampaně, vybrané členy profesní organizace, a ze dne 30. května 2013, *Doux Élevage a Coopérative agricole UKL-ARREE* (C-677/11), týkající se rozhodnutí vnitrostátního orgánu, kterým byla dohoda, která zavádí povinný příspěvek za účelem financování činnosti propagace a ochrany zájmů dotčeného oboru, rozšířena na všechny členy mezioborové organizace uznané státem.

8 — Viz bod 166 stanoviska ve výše uvedené věci *Preussen Elektra*.

9 — Zóna vymezená v článku 10-1 zákona č. 2000-108 (zrušený), bez omezení výkonu.

10 — Povinnosti vyplývající zejména z nařízení č. 410-2001 ze dne 10. května 2001 a z vyhlášek přijatých na základě článku 8 tohoto nařízení, mezi které patří i vyhlášky, které jsou předmětem tohoto řízení.

11 — A sice distribuční společnosti se smíšenou majetkovou účastí, ve kterých má stát nebo veřejnoprávní korporace většinu, podniky založené územními celky, sdružení uživatelů a zemědělská družstva s koncesí v oblasti elektrické energie, vymezené v článku 23 loi du 8 avril 1946 sur la nationalisation de l'électricité et du gaz (zákon ze dne 8. dubna 1946 o zestátnění elektřiny a plynu, jenž byl zrušen).

12 — Zásady upravující stanovení sazby za výkup elektřiny jsou uvedeny v článku 10 pozměněného zákona č. 2000-108. Doba trvání této smlouvy o výkupu byla v roce 2008 mezi patnácti a dvaceti lety s tím, že způsobilá zařízení ji mohla uzavřít pouze jednou (viz sporné vyhlášky).

po vydání stanoviska Conseil supérieur de l'énergie (Nejvyšší energetická rada) a stanoviska Commission de régulation de l'énergie (Energetická regulační komise, dále jen „CRE“). Článek 10 pozměněného zákona č. 2000-108 mimoto ve svém pátém pododstavci stanoví, že EDF má povinnost zpětně vykupovat přebytek elektřiny, a to za stejných podmínek, jako jsou podmínky pro uzavření smlouvy o povinném výkupu, přičemž tento zpětný odkup ze strany EDF zakládá rovněž její nárok na kompenzaci.

B – Mechanismy kompenzace ve prospěch hospodářských subjektů činných v elektrárenské oblasti, které mají povinnost výkupu

8. Z článku 10 předposledního pododstavce pozměněného zákona č. 2000-108 vyplývá, že dodatečné náklady, které pro distributory elektřiny vyplývají z realizace povinnosti výkupu, mohou být v plném rozsahu nahrazeny na základě čl. 5 odst. 1 pozměněného zákona č. 2000-108 jako „náklady přičitatelné posláním veřejné služby svěřenému hospodářským subjektům činným v elektrárenské oblasti“.

9. V souladu s uvedeným ustanovením se při výpočtu dodatečných nákladů, které zakládají nárok na kompenzaci, zohlední „náklady, které ušetří EDF, nebo případně náklady, které ušetří nezestátnění distributoři, [...] v porovnání s tržní cenou elektřiny nebo, pokud jde o nezestátněné distributory, v porovnání se sazbami za prodej uvedenými v článku 4 [pozměněného] zákona [č. 2000-108] v poměru části elektřiny získané za tyto sazby na celkových dodávkách po odečtení elektřiny získané na základě článků 8 a 10 [uvedeného zákona]“, a to i tehdy, „jsou-li dotčená zařízení provozována [EDF] nebo nezestátněným distributorem“.

10. Výše nákladů vzniklých dotčným hospodářským subjektům je vypočtena na základě náležitého účetnictví vedeného výše uvedenými hospodářskými subjekty podle pravidel stanovených CRE a pod jeho dohledem. Ministr energetiky stanoví výši nákladů na návrh CRE předkládaný jednou ročně. Jak bylo upřesněno při jednání, předmětem platby na zvláštní účet CDC je pouze rozdíl mezi náklady vyplývajícími z povinnosti výkupu a příspěvky vybranými od vlastních zákazníků.

11. Částky odpovídající nákladům, které zakládají nárok na kompenzaci, vrací dotčným hospodářským subjektům čtyřikrát ročně CDC, která vede za tímto účelem zvláštní účet, na který jsou posílány příspěvky dlužné konečnými spotřebiteli a na kterém CDC sleduje tyto jednotlivé operace.

C – Příspěvek dlužný konečnými spotřebiteli

12. Konečně kompenzace ve prospěch hospodářských subjektů, které mají povinnost výkupu, je přenesena na konečné spotřebitele elektřiny v tuzemsku za podmínek stanovených v článku 5 pozměněného zákona č. 2000-108.

13. Výše tohoto příspěvku, stanovená ročně ministrem energetiky na návrh CRE, se „stanoví v poměru k množství spotřebované elektřiny“ a „tak, aby příspěvky pokrývaly veškeré náklady [...], jakož i náklady na správu vynaložené CDC [...] a rozpočet vnitrostátního ochránce práv v energetice“, a to v mezích dvou prahů¹³. Částky vybrané v průběhu roku musí v zásadě pokrýt veškeré náklady spojené s tímto obdobím, ovšem mechanismus opravy umožňuje započítat na částku příspěvku dlužného za následující rok náklady neuhrazené za stávající rok.

13 — Podle článku 5 pozměněného zákona č. 2000-108 nesmí výše příspěvku za jedno odběrné místo dlužného konečnými spotřebiteli uvedenými v čl. 22 odst. 1 prvním pododstavci překročit 500 000 eur a příspěvek na každou kilowatthodinu nesmí překročit 7 % sazby za prodej kilowatthodiny mimo předplatné a bez daně odpovídající předplacení příkonu 6 kWh bez útlumu ve špičce a sezónnosti.

14. Částka příspěvku je hrazena spotřebitelem při úhradě jeho faktury za elektřinu nebo za používání sítí v závislosti na objemu elektřiny, která mu byla dodána. Zvláštní ustanovení jsou stanovena pro přeshraniční výkup elektřiny, jakož i pro spotřebitele, kteří vyrábějí vlastní energii nebo energii vyráběnou výrobcem, ke kterému jsou přímo připojeni.

II – Spor v původním řízení, předběžná otázka a řízení před Soudním dvorem

15. Návrhem ze dne 6. února 2009 podali Vent de colère a další u Conseil d'État žalobu pro překročení pravomoci, kterou se domáhali zrušení sporných vyhlášek.

16. Výkup elektřiny vyrobené zařízeními využívajícími mechanickou energii větru za vyšší cenu, než je její tržní hodnota, je podle předkládajícího soudu výhodou, která je způsobilá ovlivnit obchod mezi členskými státy a může mít vliv na hospodářskou soutěž. Pokud jde o kritérium vycházející ze státního zásahu nebo zásahu ze státních prostředků, Conseil d'État připomíná, že v rozhodnutí UNIDEN ze dne 21. května 2003¹⁴ použila výše uvedený rozsudek Preussen Elektra, když rozhodla, že finanční zatížení vyplývající z povinnosti výkupu, z níž mají prospěch zařízení, která využívají mechanickou energii větru, bylo rozděleno mezi několik podniků, aniž veřejné prostředky přímo či nepřímo přispívaly k financování podpory, a tedy konstatovala, že předchozí mechanismus výkupu elektřiny vyráběné zařízeními využívajícími mechanickou energii větru nebyl státní podporou ve smyslu čl. 107 odst. 1 SFEU.

17. Předkládající soud se však dotazuje na důsledky změny zákona č. 2000-108, zejména s ohledem na výše uvedený rozsudek Essent Netwerk Noord a další, ve kterém Soudní dvůr rozhodl, že financování prostřednictvím příplatku k ceně uloženého státem odběratelům elektřiny, který představuje poplatek, přičemž prostředky zůstávají nadto pod kontrolou státu, je třeba považovat za státní zásah nebo zásah ze státních prostředků.

18. V tomto kontextu se Conseil d'État rozhodnutím ze dne 15. května 2012 rozhodla přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Je třeba s ohledem na změnu způsobu financování plné kompenzace dodatečných nákladů, které vznikají společnosti [EDF] a nezestátněným distribučním subjektům uvedeným v článku 23 zákona č. 46-628 ze dne 8. dubna 1946 o zestátnění elektřiny a plynu z důvodu povinného výkupu elektřiny vyrobené v zařízeních využívajících mechanickou energii větru za ceny převyšující tržní cenu této elektřiny, jež vyplývá ze zákona č. 2003-8 ze dne 3. ledna 2003, uvedený mechanismus nyní považovat za státní zásah nebo zásah ze státních prostředků ve smyslu a pro účely použití ustanovení čl. [107 odst. 1 SFEU]?“

19. Projednávaná žádost o rozhodnutí o předběžné otázce byla zapsána do rejstříku Soudního dvora dne 29. května 2012. Písemné vyjádření předložily Vent de Colère a další, Syndicat des énergies renouvelables (Odborová organizace pro obnovitelné energie)¹⁵, francouzská a řecká vláda, jakož i Evropská komise.

20. Na jednání, které se konalo dne 24. dubna 2013, byly vyslechnuty Vent de Colère a další, Syndicat des énergies renouvelables, francouzská a řecká vláda, jakož i Komise.

14 — Rozhodnutí č. 237466 ze dne 21. května 2003, UNIDEN.

15 — Syndicat des énergies renouvelables bylo povoleno vstoupit do řízení u předkládajícího soudu jako vedlejší účastnice s ohledem na její zájem na ponechání sporných vyhlášek v platnosti.

III – Analýza

A – K posouzení předběžné otázky

21. Úvodem podotýkám, že někteří účastníci řízení, kteří předložili Soudnímu dvoru písemná vyjádření, navrhuji, aby Soudní dvůr přeformuloval nebo doplnil otázku položenou Conseil d'État.

22. Vent de Colère a další navrhuji zahrnout do analýzy judikaturu Altmark Trans a Regierungspräsidium Magdeburg¹⁶ pro účely ověření, zda taková povinnost výkupu za pevnou cenu, o jakou jde v původním řízení, splňuje podmínky této judikatury. Vent de Colère a další kromě toho zmiňují problematiku týkající se směrnice 2003/54/ES¹⁷ a navrhuji, aby Soudní dvůr rozhodl, zda uvedená směrnice ukládá vnitrostátnímu soudu povinnost nepoužít vnitrostátní opatření, které stanoví povinnost výkupu elektřiny a bylo přijato v rozporu se stanoviskem vnitrostátního regulačního orgánu, a sice CRE.

23. Komise navrhuje přeformulovat otázku a tvrdí, že změna způsobu financování není rozhodující pro odpověď, kterou je třeba v projednávané věci poskytnout. V důsledku toho navrhuje, aby Soudní dvůr rozhodl o vnitrostátních právních předpisech jako celku a *ab initio* v rozsahu, v němž stanoví plnou kompenzaci dodatečných nákladů uložených provozovatelům soustavy ve smyslu článku 2 směrnice 2009/72.

24. V tomto ohledu je třeba připomenout, že rozhoduje-li Soudní dvůr v řízení o předběžné otázce, spočívá jeho úloha v tom, že vnitrostátnímu soudu objasní dosah unijních pravidel, aby mu umožnil správné použití těchto pravidel na skutkové okolnosti, které byly tomuto soudu předloženy, a nikoliv v tom, že takové použití sám provede, a to tím spíše že v tomto ohledu Soudní dvůr nutně nemá k dispozici všechny potřebné údaje¹⁸.

25. Vzhledem k tomu, že v projednávané věci spis neobsahuje dostatečné údaje umožňující určit, zda by mohla dotčená kompenzace povinnosti výkupu spadat pod pojem „služba obecného hospodářského zájmu“ (SOHZ) ve smyslu výše uvedeného rozsudku Altmark Trans a Regierungspräsidium Magdeburg, a že problematika SOHZ ani problematika směrnice 2003/54 nebyly diskutovány mezi účastníky probíhajícího řízení, nemůže Soudní dvůr v tomto ohledu rozhodnout.

26. Mimoto připomínám, že v rámci postupu spolupráce mezi vnitrostátními soudy a Soudním dvorem přísluší Soudnímu dvoru poskytnout vnitrostátnímu soudu užitečnou odpověď, která mu umožní rozhodnout spor, jenž mu byl předložen¹⁹. Na volbu formulace otázky provedenou předkládajícím soudem se tedy v zásadě musí vztahovat domněnka relevance, jakož i domněnka potřebnosti pro řešení sporu v původním řízení.

27. Vzhledem k tomu, že se mi formulace předběžné otázky jeví jasná a dobře vymezená, nepřísluší tedy Soudnímu dvoru, aby rozšířil rozsah diskuse.

16 — Rozsudek ze dne 24. července 2003 (C-280/00, Recueil, s. I-7747).

17 — Směrnice Evropského parlamentu a Rady ze dne 26. června 2003 o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou a o zrušení směrnice 96/92/ES (Úř. věst. L 176, s. 37; Zvl. vyd. 12/02, s. 211), zrušená směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2009/72/ES ze dne 13. července 2009 o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou (Úř. věst. L 211, s. 55).

18 — Rozsudek ze dne 21. června 2007, Omni Metal Service (C-259/05, Sb. rozh. s. I-4945, bod 15).

19 — Rozsudek ze dne 8. března 2007, Campina (C-45/06, Sb. rozh. s. I-2089, bod 30).

B – Kvalifikace napadeného opatření s ohledem na judikaturu týkající se pojmu „státní zásah nebo zásah ze státních prostředků“ ve smyslu čl. 107 odst. 1 SFEU

28. Nejprve je třeba upřesnit, že účastníci tohoto řízení zastávají zcela opačná stanoviska, pokud jde o odpověď na položenou předběžnou otázku. Komise a Vent de Colère a další sdílejí názor, že o zásahu ze státních prostředků v dotčeném mechanismu financování neexistují žádné pochybnosti. Naopak francouzská vláda a Syndicat des énergies renouvelables zastávají opačné stanovisko. Pokud jde o řeckou vládu, tato navrhuje ponechat rozhodnutí o konečné kvalifikaci opatření na vnitrostátním soudu.

29. V tomto ohledu je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury platí, že k tomu, aby něco mohlo být kvalifikováno jako „státní podpora“ ve smyslu čl. 107 odst. 1 SFEU, se vyžaduje, aby byly splněny všechny podmínky uvedené v tomto ustanovení²⁰. Aby vnitrostátní opatření mohlo být kvalifikováno jako státní podpora, musí se zaprvé jednat o státní zásah nebo zásah ze státních prostředků, zadruhé tento zásah musí být způsobilý ovlivnit obchod mezi členskými státy, zatřetí musí zvýhodňovat svého příjemce a začtvrté musí nebo může narušovat hospodářskou soutěž²¹.

30. Vzhledem k tomu, že se projednávána předběžná otázka týká výlučně první z těchto podmínek, je třeba upřesnit, že k tomu, aby mohly být výhody kvalifikovány jako podpory ve smyslu čl. 107 odst. 1 SFEU, musí být poskytnuty přímo či nepřímo ze státních prostředků a musí být přičitatelné státu²². Judikatura zakotvila kumulativní povahu těchto dvou podmínek²³.

1. K přičitatelnosti opatření

31. Pokud jde o přičitatelnost státu, dotčený pojem zahrnuje podpory poskytované přímo státem v širokém slova smyslu²⁴ i podpory poskytované veřejnými či soukromými entitami, které stát zřídí či určí za účelem správy podpory²⁵. Je třeba uvést, že judikatura přešla z institucionálního přístupu přičitatelnosti²⁶ k přístupu, podle kterého nelze přičitatelnost předpokládat, a tedy vyvozovat z pouhé okolnosti, že dotčené opatření bylo přijato veřejným podnikem²⁷. Nicméně je jasné, že takový test státní kontroly se nevztahuje na veřejné orgány, jelikož tyto orgány jsou nedílnou složkou samotného státu.

32. V projednáváné věci ze skutečností ve spise vyplývá, že stanovení sporného příspěvku bylo výsledkem jednání přičitatelného francouzského státu. Vzhledem k tomu, že příspěvek vybíraný od konečných spotřebitelů byl zaveden pozměněným zákonem č. 2000-108, lze se oprávněně domnívat, že původcem napadeného režimu jsou orgány veřejné moci.

20 — Viz mimo jiné rozsudek ze dne 2. září 2010, Komise v. Deutsche Post (C-399/08 P, Sb. rozh. s. I-7831, bod 38).

21 — V tomto smyslu viz zejména rozsudek ze dne 17. listopadu 2009, Presidente del Consiglio dei Ministri (C-169/08, Sb. rozh. s. I-10821, bod 52 a citovaná judikatura).

22 — Rozsudek ze dne 21. března 1991, Itálie v. Komise (C-303/88, Recueil, s. I-1433, bod 11); výše uvedený rozsudek GEMO (bod 24) a výše uvedený rozsudek Pearle a další (bod 35 a citovaná judikatura).

23 — Výše uvedený rozsudek Stardust Marine (bod 24).

24 — Rozsudek ze dne 14. října 1987, Německo v. Komise (248/84, Recueil, s. 4013, body 17 a 18).

25 — Výše uvedený rozsudek Steinike & Weinlig (bod 21).

26 — Rozsudek ze dne 21. března 1991, Itálie v. Komise (C-303/88, Recueil, s. I-1433, bod 12), a rozsudek ze dne 21. března 1991, Itálie v. Komise (C-305/89, Recueil, s. I-1603, bod 14). Viz Dony, M., *Contrôle des aides d'État*, Éditions de l'Université de Bruxelles 2006, 3. vydání, s. 26 a násl.

27 — Výše uvedený rozsudek Stardust Marine (bod 52): pouhá skutečnost, že je veřejný podnik kontrolován státem, nestačí k tomu, aby opatření přijatá tímto podnikem, jako jsou dotčená podpůrná finanční opatření, byla přičitatelná státu. Je dále nezbytné přezkoumat, zda veřejné orgány musí být považovány za tak či onak účastníci se přijetí těchto opatření.

2. K podmínce státního původu prostředků

33. Pokud jde o podmínku spočívající ve státním původu prostředků, připomínám, že rozlišení mezi podporami poskytovanými státem a podporami poskytovanými ze státních prostředků má za cíl zahrnout do pojmu „podpora“ nejen podpory poskytované přímo státem, ale rovněž podpory poskytované veřejnými či soukromými entitami, které byly určeny nebo zřízeny státem²⁸.

34. Článek 107 SFEU se vztahuje na veškeré finanční prostředky, které stát může účinně použít na podporu podniků. Skutečnost, že prostředky zůstávají nepřetržitě pod veřejnou kontrolou, a tedy k dispozici příslušným vnitrostátním orgánům, stačí k tomu, aby byly kvalifikovány jako státní prostředky a aby opatření, která mají financovat, spadalo do působnosti čl. 107 odst. 1 SFEU²⁹.

35. Tak tomu je podle mého názoru v projednávané věci. Jak totiž vyplývá ze spisu, na základě pozměněného zákona č. 2000-108 je povinnost výkupu elektřiny kompenzována příspěvky dlužnými všemi konečnými spotřebiteli elektřiny ve Francii³⁰. Výše příspěvku je stanovena ministerským nařízením. Správa takto vybraných prostředků je svěřena CDC, která má za tímto účelem zvláštní účet, na který jsou posílány příspěvky dlužné konečným spotřebitelem a na kterém sleduje tyto jednotlivé operace. Částky umožňující financovat dodatečné náklady, které pro EDF a ostatní distributory vyplývají z povinnosti výkupu větrné energie, vyplácí CDC dotyčným hospodářským subjektům čtyřikrát ročně. Výše příspěvku se stanoví v poměru k objemu spotřebované elektřiny, přičemž podléhá maximální výši 500 000 eur za odběrné místo.

a) Kontrola vykonávaná státem

36. Pokud jde v tomto ohledu o přímou nebo nepřímou kontrolu použitých prostředků státem³¹, je třeba zaprvé zdůraznit úlohu orgánů, které spadají do veřejnoprávní oblasti, v mechanismu zavedeném pozměněným zákonem č. 2000-108.

37. Jak totiž vyplývá ze spisu, výše zdanění, kterému podléhají všichni koneční spotřebitelé elektřiny ve Francii, je stanovena ročně vyhláškou ministra energetiky na návrh CRE, který je nezávislým správním orgánem pověřeným dohledem nad řádným fungováním trhů s elektřinou a plynem ve Francii³². Jak bylo vysvětleno na jednání, není-li vydána ministerská vyhláška, výše příspěvku se pro následující rok zvyšuje o 3 eura za megawatt hodinu. Jak bylo na jednání dále zdůrazněno, tento mechanismus sice ve skutečnosti nezajišťuje přesnou rovnost mezi dodatečnými náklady distributorů a výší příspěvku, který je od nich vybírán, avšak pozměněný zákon č. 2000-108 zakotvuje zásadu plného pokrytí dotčené povinnosti výkupu, což samo o sobě dokazuje, že stát ručí za mechanismus jako celek.

38. Pozměněný zákon č. 2000-108 navíc stanoví mechanismus správní sankce v případě nezaplacení příspěvku³³. V souladu s článkem 5 pozměněného zákona č. 2000-108 totiž ministr energetiky v případě, že poplatník nezplatí příspěvky, uloží správní sankci za podmínek stanovených článkem 41 uvedeného zákona³⁴.

28 — Rozsudky ze dne 30. ledna 1985, Komise v. Francie (290/83, Recueil, s. 439), a ze dne 17. března 1993, Sloman Neptun (C-72/91 a C-73/91, Recueil, s. I-887, bod 19).

29 — Rozsudek ze dne 29. dubna 2004, Řecko v. Komise (C-278/00, Recueil, s. I-3997, bod 52).

30 — V průběhu let 2000 až 2003 byly tyto příspěvky hrazeny hospodářskými subjekty, které dodávaly elektřinu konečným zákazníkům ve Francii, samovýrobci a konečnými zákazníky, kteří dováželi nebo nakupovali elektřinu v rámci Společenství.

31 — Viz výše uvedený rozsudek Stardust Marine (bod 37).

32 — CRE je vnitrostátním regulátorem ve smyslu článku 23 směrnice 2003/54, který ukládá členským státům povinnost, aby určily jeden nebo více příslušných subjektů plnicích funkcí regulačních orgánů. Tyto orgány musí být zcela nezávislé na zájmech elektroenergetiky. Avšak vzhledem k tomu, že zákon stanoví zvýšení se stanoveným prahem v případě neexistence ministerské vyhlášky, úloha, kterou zastává CRE, je patrně dotčena.

33 — Viz *a contrario* výše uvedený rozsudek Doux Elevage a Coopérative agricole UKL ARREE (bod 32).

34 — Je pravda, že na základě článku 4 usnesení č. 2011-504 ze dne 9. května 2011 byl článek 41 pozměněného zákona č. 2000-108 zrušen. Avšak podle článku 6 uvedené vyhlášky zrušení dosud nenabýlo účinnosti.

39. V souladu s judikaturou je třeba finanční prostředky, které pocházejí z povinných příspěvků uložených právními předpisy členského státu a jsou spravovány a rozdělovány v souladu s těmito právními předpisy, považovat za státní prostředky ve smyslu čl. 107 odst. 1 SFEU, i když jsou spravovány institucemi, které jsou od veřejné moci oddělené³⁵.

40. Toto zjištění není zpochybněno nedávnou úvahou Soudního dvora ve věci, ve které byl vydán výše uvedený rozsudek *Doux Elevage a Coopérative agricole UKL ARREE* a která se týká legality rozhodnutí vnitrostátního orgánu, kterým byla mezioborová dohoda, která zavedla povinný příspěvek za účelem umožnění realizace některých činností ve prospěch zájmů tohoto odvětví, rozšířena na všechny příslušníky zemědělské oblasti produkce a chovu krůt. Veřejné orgány totiž v uvedené věci jednaly pouze jako „nástroj“ za účelem uložení povinnosti hradit příspěvky zavedené soukromými entitami³⁶.

b) Postavení orgánů, které se podílejí na převodu prostředků

41. Pokud jde zadruhé o mechanismus převodu prostředků určených k financování opatření podpory mezi poplatníky a příjemci podpory, je třeba zdůraznit, že prostředky získané z příspěvků uložených všem spotřebitelům procházejí přes veřejnoprávní subjekt výslovně pověřený státem, a sice přes CDC.

42. V tomto ohledu bych rád uvedl, že pouze tehdy, pokud je výhoda poskytována soukromou entitou, je třeba za účelem posouzení státního charakteru uplatněných prostředků podrobně přezkoumat, zda stát svěřil správu režimu podpory této soukromé entitě. To předpokládá, že stát poskytne prostředky nezbytné ke správě podpory přímo nebo nepřímo soukromé entitě, kterou určí³⁷.

43. Tak tomu bylo zejména ve výše uvedené věci *Essent Netwerk Noord* a další, ve které byla příjemcem poplatku a správcem napadených prostředků společnost určená zákonem (a sice SEP). Uvedená společnost byla nicméně společnou dceřinou společností čtyř vnitrostátních podniků vyrábějících elektřinu, které působily na vnitrostátním trhu před jeho liberalizací a které byly rovněž pověřeny dovozem a přenosem elektřiny. V důsledku toho Soudní dvůr zanalyzoval stupeň autonomie uvedené určené společnosti, přičemž se ukázalo, že tato společnost je při svém úkolu správy prostředků přísně kontrolována, jelikož byla povinna nechat si vyúčtování získaných a převedených částek ověřit účetním a tyto částky nemohly být použity k jiným než zákonem stanoveným účelům³⁸.

44. Vzhledem k tomu, že v projednávané věci je entita, které byla svěřena účetní správa a finanční rozdělení prostředků, zcela zjevně veřejnou institucí³⁹ a zvláště vzhledem k tomu, že dotčené prostředky byly v plné výši ponechány k dispozici vnitrostátním orgánům⁴⁰, je analýza podrobného fungování CDC z hlediska kritéria státního původu prostředků podle mého názoru irelevantní⁴¹.

45. V tomto ohledu upřesňuji, že pokud jde o mechanismus financování, projednávaná věc se výslovně odlišuje od výše uvedené věci *Pearle* a další, která se týkala mechanismu financování reklamní kampaně ve prospěch podniků v odvětví optiky. V uvedené věci byly prostředky skutečně shromažďovány veřejnoprávní profesní organizací od jejích členů, kteří měli z kampaně prospěch, prostřednictvím povinných účelových příspěvků na organizaci kampaně. Podle Soudního dvora se nejednalo ani

35 — Výše uvedený rozsudek *Itálie v. Komise*, 173/73 (bod 35).

36 — Viz bod 90 stanoviska generálního advokáta Watheleta ve výše uvedené věci *Doux Elevage a Coopérative agricole UKL ARREE*.

37 — V tomto smyslu viz výše uvedené rozsudky *Itálie v. Komise*, 173/73 (body 33 až 35), a *Steinike & Weinlig* (bod 22).

38 — Výše uvedený rozsudek *Essent Netwerk Noord* a další (body 68 až 70).

39 — Pokud jde o podrobný popis CDC, viz rozsudek *Tribunálu* ze dne 12. prosince 1996, *Air France v. Komise* (T-358/94, Recueil, s. II-2109).

40 — Viz *a contrario* výše uvedený rozsudek *Pearle* (bod 36).

41 — Pro srovnání připomínám, že zejména ve výše uvedené věci *van der Kooy* a další účastníci řízení před Soudním dvorem tvrdili, že společnost, která uložila sazbu, která mohla být státní podporou, je soukromoprávní společností, ve které má nizozemský stát účast pouze ve výši 50 % základního kapitálu, a dále že sazba je výsledkem soukromoprávní dohody uzavřené mezi jednotlivými subjekty, které se nizozemský stát neúčastnil. Soudní dvůr byl tedy přinucen provést analýzu uvedených informací, na základě kterých ostatně dospěl k závěru, že se stát plně podílel na uložení sporné sazby.

o finanční zatížení státu ani o prostředky zůstávající pod státní kontrolou⁴². Soudní dvůr ovšem zdůraznil, že podnět k organizaci a realizaci uvedené kampaně vzešel ze soukromého sdružení optiků, a nikoli ze strany uvedené veřejnoprávní profesní organizace. Rozhodující skutečností ve výše uvedené věci Pearle a další byla proto na rozdíl od mechanismu dotčeného v projednávané věci neexistence přičitatelnosti nizozemskému státu⁴³. Uvedená veřejnoprávní organizace sloužila pouze jako nástroj k vybírání a přidělování prostředků shromážděných ve prospěch čistě obchodního cíle stanoveného předem dotčenou profesní organizací, který nebyl nijak zahrnut v rámci politiky definované nizozemskými orgány⁴⁴.

46. V důsledku toho nemohu s ohledem na zvláštnosti výše uvedených věcí Essent Netwerk Noord a další a Pearle a další souhlasit s obecným tvrzením, že veřejnoprávní povaha subjektu neznamená, že prostředky, které má k dispozici, musí být kvalifikovány jako státní⁴⁵.

47. Úloha svěřená v projednávané věci CDC podporuje tvrzení o přítomnosti veřejných prostředků i přes skutečnost upřesněnou na jednání, že CDC získává pouze část prostředků vyplácených příjemcům příspěvku. V případě, že není pochyb o přičitatelnosti státu a že zprostředkující entity zapojené do správy prostředků určených k financování opatření jsou veřejnoprávními organizacemi, se má za to, že kritérium státních prostředků je splněno.

c) Povaha dotčených prostředků

48. Pokud jde zařetí o původ a rozsah prostředků určených k financování opatření, které může představovat státní podporu, je třeba zdůraznit, že na rozdíl od argumentů předložených účastníky řízení ve prospěch tvrzení o neexistenci státních prostředků v projednávané věci, nelze projednávanou věc v žádném případě stavět na roveň mechanismu zkoumanému ve věci Preussen Elektra, ve které Soudní dvůr rozhodl, že dotčený mechanismus nevede k žádnému převodu státních prostředků na podniky vyrábějící elektřinu⁴⁶.

49. V této věci Soudní dvůr zkoumal povinnost uloženou soukromým podnikům zásobujícím elektřinou vykupovat v jejich oblasti zásobování elektřinu za minimální ceny, které byly vyšší než skutečná hospodářská hodnota tohoto typu elektřiny. Dotčený mechanismus rovněž stanovil, že z něj vyplývající finanční zátěž byla rozdělena mezi uvedené podniky zásobující elektřinou a soukromé provozovatele elektrických soustav. Podniky navíc nebyly státem oprávněny, aby spravovaly státní prostředky, ale měly povinnost výkupu prostřednictvím svých vlastních finančních prostředků⁴⁷, přičemž prostředky pocházející z jednotlivých plateb nebyly směřovány s celkovými prostředky, nebyly odděleny od majetku dotyčných podniků a nebyly spravovány odlišnou entitou a spotřebitelé nenesli financování dotčeného mechanismu prostřednictvím jednotně vymezeného a obecně použitelného zatížení⁴⁸.

42 — Výše uvedený rozsudek Essent Netwerk Noord a další (bod 72).

43 — Viz rovněž bod 110 stanoviska ve výše uvedené věci Essent Netwerk Noord a další.

44 — Viz bod 76 stanoviska generálního advokáta ve výše uvedené věci Pearle a další.

45 — Bod 104 stanoviska generálního advokáta Mengozziho ve výše uvedené věci Essent Netwerk Noord a další.

46 — Výše uvedený rozsudek (bod 59).

47 — Viz výše uvedený rozsudek Essent Netwerk Noord a další (bod 74).

48 — Viz *a contrario* výše uvedený rozsudek Pearle a další (bod 36).

50. Hlavní skutečnost, která odlišuje projednávanou věc od mechanismu zkoumaného Soudním dvorem ve výše uvedené věci *Preussen Elektra*⁴⁹, tedy spočívá v tom, že se zatížení určené k financování povinnosti výkupu větrné elektřiny za cenu vyšší než tržní použije na všechny spotřebitele elektřiny ve Francii bez ohledu na to, zda nakupují zelenou energii, či nikoliv, s tím, že na liberalizovaném trhu s elektřinou, jehož dosažení představuje jeden z prvořadých cílů Unie⁵⁰, existuje hospodářská soutěž mezi výrobcí a dodavateli energie.

51. I když připouštím, že energie z jednotlivých zdrojů fyzicky v distribuční soustavě splynou, uvádím, že v rámci mechanismu dotčeného v původním řízení nemají dodavatelé možnost rozlišovat sazby mezi jednotlivými kategoriemi spotřebitelů a spotřebitelé nemají možnost zvolit si nákup obnovitelné energie nebo jej odmítnout. Pravidla použitelná na liberalizovaném vnitřním trhu s elektřinou přitom mají za cíl poskytnout spotřebitelům skutečnou volbu za spravedlivé a konkurenční ceny, podporovat výrobu čisté energie a posílit bezpečnost zásobování. Cíl zpřístupnění informací o zdrojích energie pro výrobu elektřiny byl totiž zdůrazněn již ve směrnici 2003/54⁵¹.

52. Na rozdíl od systému financování zavedeného zemědělským zákoníkem, který Soudní dvůr analyzoval ve výše uvedeném rozsudku *Doux Elevage a Coopérative agricole UKL ARREE* a který generální advokát Watheletem považoval za „uzavřený“ systém v tom smyslu, že předmětné částky byly celou dobu spravovány a kontrolovány soukromými entitami⁵², tak lze systém zavedený pozměněným zákonem č. 2000-108 kvalifikovat jako „otevřený“.

53. Podotýkám, že ve výše uvedené věci *Doux Elevage a Coopérative agricole UKL ARREE*, která jasně navazuje na výše uvedenou judikaturu *Pearle* a další, byly příspěvky placeny soukromými hospodářskými subjekty, členy nebo nečleny dotčené mezioborové organizace, kteří ovšem vykonávali hospodářskou činnost na dotčených trzích. Kromě toho nebylo stanoveno, že by prostředky procházely státním rozpočtem nebo jinou veřejnou entitou, což vedlo Soudní dvůr k rozhodnutí, že si příspěvky zachovávají svůj soukromý charakter po celou dobu jejich existence⁵³.

54. S ohledem na veškeré výše uvedené úvahy je třeba dospět k závěru, že systém zavedený pozměněným zákonem č. 2000-108 zavádí poplatek ze spotřeby elektřiny, který je placen ve formě obecného příspěvku podle pravidel stanovených jednotně státem a který se dotýká všech spotřebitelů elektřiny v tuzemsku. Uspořádání tohoto příspěvku zcela vylučuje jeho kvalifikaci jako mechanismu omezeného na určitou kategorii podniků, který by byl uložen, spravován a kontrolován soukromými subjekty.

55. Nakonec připomínám, že cíl sledovaný státními zásahy nestačí k tomu, aby nemohly být bez dalšího kvalifikovány jako podpora. Článek 107 odst. 1 SFEU totiž nerozlišuje podle důvodů nebo cílů státních zásahů, ale definuje je podle jejich účinků⁵⁴.

49 — Kromě toho jiný aspekt, který znázorňuje rozdíl mezi oběma mechanismy, spočívá ve zřízení takové entity, jako je CDC, která je pověřena administrací a správou prostředků pocházejících z poplatku.

50 — Vnitřní trh s energiemi byl postupně zaveden původně směrnicí Evropského parlamentu a Rady 96/92/ES ze dne 19. prosince 1996 o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou (Úř. věst. 1997, L 27, s. 20; Zvl. vyd. 12/02, s. 3), která byla nahrazena směrnicí 2003/54. S ohledem na cíl dosáhnout liberalizace vnitřního trhu s elektřinou byla přijata směrnice 2009/72, kterou byla zrušena směrnice 2003/54. Lhůta k jejímu provedení uplynula v březnu 2011.

51 — I když uznávám, že směrnice 2009/72 se na projednávaný spor z hlediska časové působnosti nepoužije, uvádím, že podle čl. 3 odst. 9 této směrnice členské státy zajistí, aby dodavatelé elektřiny uváděli na fakturách poskytovaných konečným spotřebitelům podíl každého energetického zdroje na celkové skladbě zdrojů energie užitých dodavatelem.

52 — Viz bod 66 stanoviska ve výše uvedené věci *Doux Elevage a Coopérative agricole UKL-ARREE*.

53 — Viz výše uvedený rozsudek *Doux Elevage a Coopérative agricole UKL-ARREE* (bod 32).

54 — Rozsudek ze dne 22. prosince 2008, *British Aggregates v. Komise* (C-487/06 P, Sb. rozh. s. I-10515, body 84 a 85 a citovaná judikatura).

56. Nemohu tedy souhlasit se stanoviskem francouzské vlády, která sice zdůrazňuje, že povinnost výkupu je neutrální z hlediska státního rozpočtu, jelikož stát se nevzdává výběru příjmů⁵⁵, avšak tvrdí, že příspěvek konečných spotřebitelů je pouhým způsobem organizace přenesení dodatečných nákladů vzniklých osobám povinným k výkupu větrné elektřiny. Určení CDC jakožto entity pověřené shromažďováním příspěvků a rozdělováním vybraných prostředků je konečně podle francouzské vlády odůvodněno praktickými důvody spojenými s počtem podniků podléhajících povinnosti výkupu. Tyto argumenty vysvětlující důvody vnitrostátního zákonodárce přitom nemohou podporovat tvrzení o neexistenci státních prostředků v dotčeném mechanismu financování. Navíc, i když se zdá být úloha CDC technická a účetní, rozdělení příjmů i stanovení nákladů v systému závisí na rozhodnutích přijatých francouzským státem ve formě nařízení příslušného ministra.

57. S ohledem na výše uvedené se domnívám, že je třeba na položenou otázku odpovědět tak, že mechanismus vyplývající z pozměněného zákona č. 2000-108 spadá pod pojem „státní zásah nebo zásah ze státních prostředků“ ve smyslu čl. 107 odst. 1 SFEU.

IV – K návrhu na omezení časových účinků

58. V případě, že by Soudní dvůr rozhodl, že takový způsob financování, jako je způsob stanovený vnitrostátní právní úpravou dotčenou v původním řízení, představuje zásah ze státních prostředků, francouzská vláda navrhuje, aby Soudní dvůr omezil časové účinky svého rozsudku. Na jednání uvedená vláda upřesnila, že podle jejího názoru má předkládající soud za to, že ostatní podmínky pojmu „státní podpora“ jsou splněny, což vede ke kvalifikaci napadeného režimu jako státní podpory, která bude v případě neexistence oznámení Komisi považována za protiprávní.

59. Tento návrh na omezení časových účinků rozsudku Soudního dvora je podle mého názoru bez dalšího neopodstatněný ze dvou důvodů.

60. Zaprvé uvedenému návrhu nelze vyhovět s ohledem na rozsah předběžné otázky, neboť Soudní dvůr má v projednávané věci rozhodnout pouze o jediném prvku pojmu „státní podpora“.

61. Je sice pravda, že Conseil d'État patrně provedla analýzu kritérií vymezených v čl. 107 odst. 1 SFEU. Případný závěr vnitrostátního soudu ohledně kvalifikace opatření jako státní podpory však představuje pouze jeden z aspektů komplexního postupu kontroly státních podpor.

62. Navíc se domnívám, že ze spisu vyplývá, že Conseil d'État nerozhodla o otázce služby obecného hospodářského zájmu.

63. V tomto ohledu je užitečné připomenout, že pokud jde o kontrolu dodržování povinností, které členským státům ukládají články 107 a 108 SFEU, je třeba přihlídnout k doplňujícím a odlišným úlohám plněným vnitrostátními soudy a Komisí⁵⁶. Posouzení slučitelnosti spadá do výlučné pravomoci Komise, jejíž jednání podléhá přezkumu Soudního dvora, kdežto vnitrostátní soudy zajišťují ochranu práv jednotlivců v případě porušení povinnosti předběžného oznámení státních podpor Komisi podle čl. 108 odst. 3 SFEU. Z tohoto titulu může být vnitrostátní soud povolán k výkladu pojmu „podpora“⁵⁷.

55 — V tomto ohledu viz bod 162 stanoviska generálního advokáta Jacobse ve výše uvedené věci Preussen Elektra.

56 — Jak byly připomenuty Soudním dvorem v rozsudku ze dne 11. července 1996, SFEI a další (C-39/94, Recueil, s. I-3547, bod 41 a násl.).

57 — V tomto smyslu viz výše uvedený rozsudek SFEI a další (body 49 až 51).

64. Vnitrostátní soudy jsou totiž v zásadě povinny vyhovět návrhu na vrácení podpory poskytnutých v rozporu s čl. 108 odst. 3 SFEU⁵⁸. Vnitrostátní soudy tedy musí zajistit, aby z porušení čl. 108 odst. 3 poslední věty SFEU byly v souladu s jejich vnitrostátním právem vyvozeny všechny důsledky, pokud jde o platnost aktů provádějících opatření podpory i o vymáhání finančních podpor poskytnutých v rozporu s tímto ustanovením⁵⁹.

65. Je třeba nicméně zdůraznit, že konstatování Conseil d'État, že systém vyplývající z pozměněného zákona č. 2000-108 spadá pod pojem „státní podpora“, nevylučuje kladné rozhodnutí Komise v případě přezkumu režimu v návaznosti na oznámení.

66. Naproti tomu je jasné, že konečné rozhodnutí Komise nemá za následek dodatečnou nápravu prováděcích aktů, které byly neplatné z důvodu skutečnosti, že byly přijaty v rozporu se zákazem stanoveným čl. 108 odst. 3 poslední věty SFEU, neboť jinak by ohrožovalo přímý účinek tohoto ustanovení. Jakýkoliv jiný výklad by zvýhodnil porušení uvedeného ustanovení dotčným členským státem a zbavil by toto ustanovení užitečného účinku⁶⁰.

67. Soudní dvůr konečně ve věci CELF⁶¹ rozhodl, že je-li návrh založený na čl. 108 odst. 3 poslední větě SFEU přezkoumáván poté, co Komise přijala kladné rozhodnutí, je vnitrostátní soud povinen, bez ohledu na prohlášení dotčené podpory za slučitelnou se společným trhem, rozhodnout o platnosti prováděcích aktů a o navrácení poskytnutých finančních podpor. Unijní právo však v takovém případě vnitrostátnímu soudu neukládá povinnost nařídit navrácení protiprávní podpory v plném rozsahu⁶², ale vyžaduje, aby příjemci slučitelné podpory, která byla provedena protiprávně, nařídil zaplacení úroků za období protiprávnosti⁶³.

68. Z druhého připomínám, že výklad pravidla unijního práva, který provede Soudní dvůr při výkonu své pravomoci, kterou mu přiznává článek 267 SFEU, objasňuje a upřesňuje význam a dosah tohoto pravidla tak, jak musí být nebo mělo být chápáno a používáno od okamžiku jeho vstupu v platnost. Z toho vyplývá, že takto vyložené pravidlo může a musí být soudem použito i na právní vztahy vzniklé a založené před rozsudkem, jímž je rozhodnuto o žádosti o výklad, pokud jsou rovněž splněny podmínky umožňující předložit příslušným soudům spor týkající se použití uvedeného pravidla⁶⁴.

69. Jen zcela výjimečně mohou okolnosti přimět Soudní dvůr k tomu, aby na základě obecné zásady právní jistoty, která je vlastní unijnímu právnímu řádu, omezil možnost všech zúčastněných osob dovolávat se ustanovení, jehož výklad podal, za účelem zpochybnění právních vztahů založených v dobré víře. Aby bylo možné o takovém omezení rozhodnout, je nezbytné, aby byla splněna dvě podstatná kritéria, a to dobrá víra zúčastněných kruhů a riziko závažných obtíží⁶⁵.

58 — Viz zejména výše uvedený rozsudek SFEI a další (bod 70).

59 — Výše uvedený rozsudek SFEI a další (bod 40), jakož i rozsudky ze dne 21. října 2003, van Calster a další (C-261/01 a C-262/01, Recueil, s. I-12249, bod 64), a ze dne 5. října 2006, Transalpine Ölleitung in Österreich (C-368/04, Sb. rozh. s. I-9957, bod 47).

60 — Výše uvedený rozsudek van Calster a další (bod 63).

61 — Rozsudek ze dne 12. února 2008, CELF a Ministre de la Culture et de la Communication (C-199/06, Sb. rozh. s. I-469).

62 — Výše uvedený rozsudek CELF a Ministre de la Culture et de la Communication (bod 46).

63 — V tomto smyslu viz výše uvedené rozsudky SFEI a další (bod 75) a Transalpine Ölleitung in Österreich (bod 56). Soudní dvůr nicméně upřesnil, že v rámci svého vnitrostátního práva může případně vnitrostátní soud nařídit mimoto vrácení protiprávní podpory, aniž je dotčeno právo členského státu tuto podporu znovu následně provést. Taktéž může být nucen k tomu, aby vyhověl žalobám na náhradu škod způsobených protiprávní povahou podpory.

64 — Viz zejména rozsudky ze dne 3. října 2002, Barreira Pérez (C-347/00, Recueil, s. I-8191, bod 44); ze dne 17. února 2005, Linneweber a Akritidis (C-453/02 a C-462/02, Sb. rozh. s. I-1131, bod 41), jakož i ze dne 6. března 2007, Meilicke a další (C-292/04, Sb. rozh. s. I-1835, bod 34).

65 — Viz zejména rozsudky ze dne 10. ledna 2006, Skov a Bilka (C-402/03, Sb. rozh. s. I-199, bod 51), jakož i ze dne 3. června 2010, Kalinčev (C-2/09, Sb. rozh. s. I-4939, bod 50).

70. Konkrétně Soudní dvůr toto řešení použil pouze za přesně vymezených okolností, zejména když existovalo riziko závažných hospodářských dopadů způsobených obzvláště vysokým počtem právních vztahů založených v dobré víře na základě právní úpravy považované za platnou a účinnou a když vyšlo najevo, že jednotlivci a vnitrostátní orgány byli vedeni k chování, které nebylo v souladu s unijním právem, z důvodu objektivní a závažné nejistoty týkající se smyslu ustanovení unijního práva, ke které případně přispělo i chování jiných členských států nebo Komise⁶⁶.

71. I kdybych se mohl hypoteticky domnívat, že kritérium týkající se významného množství právních vztahů založených podle napadených právních předpisů je v projednávané věci splněno, nelze se v žádném případě domnívat, že ustanovení unijního práva použitelná v oblasti státních podpor, zvláště pak pokud jde o povinnost oznámení na základě čl. 108 odst. 3 SFEU, jsou stížena jakoukoliv nejistotou⁶⁷.

72. S ohledem na výše uvedené navrhuji Soudnímu dvoru, aby návrh na omezení časových účinků svého rozsudku zamítl.

V – Závěry

73. Ve světle výše uvedeného navrhuji, aby Soudní dvůr na předběžnou otázku Conseil d'État odpověděl takto:

„Takový mechanismus financování povinnosti výkupu elektřiny vyráběné zařízeními využívajícími mechanickou energii větru spočívající na poplatku vybíraném od všech konečných spotřebitelů elektřiny v tuzemsku, jako je mechanismus vyplývající ze zákona č. 2000-108 ze dne 10. února 2000 o modernizaci a rozvoji veřejné služby zásobování elektřinou v pozmeněném znění, spadá pod pojem „státní zásah nebo zásah ze státních prostředků“ ve smyslu čl. 107 odst. 1 SFEU.“

66 — Viz zejména rozsudek ze dne 27. dubna 2006, Richards (C-423/04, Sb. rozh. s. I-3585, bod 42); výše uvedený rozsudek Kalinčev (bod 51), a rozsudek ze dne 10. května 2012, Santander Asset Management SGIC (C-338/11 až C-347/11, body 59 a 60).

67 — V tomto ohledu poukazuji na ustálenou správní praxi popsanou ve vyjádření Komise, která přezkoumala v posledním desetiletí značné množství srovnatelných systémů podpory v jiných členských státech. Mimo jiné jako příklad konečného rozhodnutí přijatého po formálním vyšetřovacím řízení viz rozhodnutí Komise 2007/580/ES ze dne 24. dubna 2007 o režimu státní podpory uplatňovaném Slovinskem v rámci jeho legislativy o kvalifikovaných výrobcích energie – státní podpora C 7/2005 (Úř. věst. L 219, s. 9, body 66 až 78 odůvodnění), a jako příklad rozhodnutí nevznést námitky, rozhodnutí ze dne 2. července 2009 – N 143/2009 – Kypr – Aid scheme to encourage electricity generation from large commercial wind, solar, photovoltaic systems and biomass [C(2009)5398].